

Izmaiņas ES biotopu noteikšanas rokasgrāmatā

Projekts

- ▶ Projekts „Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu Latvijā noteikšanas rokasgrāmatas aktualizēšana un izmantojamības palielināšana”
- ▶ tiek finansēts no valsts budžeta programmas „Vides aizsardzības fonds” apakšprogrammas „Nozares vides projekti”.
- ▶ jābūt pilnībā īstenotam līdz 2013.gada beigām.

Uzdevumi

- ▶ veikt 2010.gadā Latvijas Dabas fonda sadarbībā ar VARAM izstrādātās Latvijā sastopamo Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu noteikšanas rokasgrāmatas aktualizēšanu
- ▶ nodrošināt informatīvā materiāla tulkojumu angļu valodā.

Process

- ▶ nav paredzēts sagatavot taustāmu rokasgrāmatas versiju – aktualizētās rokasgrāmatas versijas latviešu un angļu valodās būs pieejamas internetā,
- ▶ tiek veikta rokasgrāmatas sadaļu aktualizēšana,
- ▶ Ekspertiem bija izsūtīta info un lūgums iesniegt priekšlikumus vasaras sākumā
- ▶ Septembrī aktualizētajai rokasgrāmatas redakcijai ir jābūt pabeigtai, lai to var sākt tulkot.

Izmaiņas

- ▶ Ievads – nav izmaiņu
- ▶ Izplatība
 - informācija ir apkopota 2013.gadā un sakrīt ar Latvijas oficiālo ziņojumu par Biotopu direktīvas 17.panta ieviešanu;
 - nav vispārīgas kartēšanas datu;
 - Mežiem – nozīmīgākais avots ir MVR
- ▶ Ieviests jēdziens «lietussargsugas» (*typical species* A17 kontekstā) un dots tā skaidrojums

Lietussargsugas

- liecina par biotopa kvalitāti gan attiecībā pašām uz sevi, gan arī attiecībā uz citām sugām, kam līdzīgas ekoloģiskās prasības,
- saistītas galvenokārt ar konkrēto biotopu,
- jutīgām attiecībā pret biotopa kvalitātes izmaiņām,
- to stāvoklim iespējams ērti sekot, negatīvi neietekmējot pašas novērojamās sugas,
- to stāvokļa novērtēšanai vajadzētu būt relatīvi zemām izmaksām,
- sniedz priekšstatu par biotopa stāvokli, vērtējot to gan vidējā termiņā gan ilgtermiņā.

Biotopu kartēšana

- ▶ Kartēšanas instrukcija ietverta rokasgrāmatā, līdz šim bija tikai N2000 monitoringa metodikā;
- ▶ Vairāk paskaidrots par biotopu pārklāšanos un variantiem, ko norāda kartējot poligonu
- ▶ Meža biotopu kartēšanai kā pamats mežaudžu plāns
- ▶ Ja ir senāks kartējums, to izmanto kā pamatu, veicot korekcijas

Jūras biotopi

- ▶ Platības
- ▶ Precizējoši un redakcionāli labojumi
- ▶ Sugu saraksts

Kāpu biotopi

- ▶ Platības, izplatība
- ▶ Precizējoši un redakcionāli labojumi
- ▶ Sugas
- ▶ Atsevišķiem biotopiem nodalīti varianti pēc augu sabiedrībām
- ▶ 21 80 «Mežainas piejūras kāpas»
 - izņemts teikums «platību raksturo priežu sausieņu mežam raksturīga zemsedze»
 - Veicināma augsnes sagatavošana ar kontrolētu dedzināšanu, ierobežojama aršana

Kāpu biotopi

- ▶ 2330 Klajas iekšzemes kāpas – nākotnes 91T0?.....
- ▶ 1.meža grupas sanāksmē Siguldā – iepazīstināšana ar biotopu 91T0
- ▶ Jautājums atlikts uz nākošajiem lielajiem grozījumiem

Viršāji, kadiķu audzes

- ▶ Minimālās prasības lai viršāju nošķirtu no zālāja, krūmāja un meža
- ▶ Platības, tipiskās sugas

Zālāji

- ▶ Minimālās prasības – saskaņots ar BVZ metodiku
- ▶ Tabula ar pazīmēm, kas palīdz atšķirt dabisko no kultivētā zālāja
- ▶ Nošķiršana no purva
- ▶ Tipiskās sugas, izplatība, dažiem biotopiem izdalīti varianti (piem. 6410 un 6450)

Zālāji

▶ 6530

Purvi

- ▶ Koku augstums – 5
- ▶ Ietekmes – ietverta uguns un rekreācija
- ▶ Platības, sugas
- ▶ Degradēti augstie purvi – Purva hidroekoloģiskās integritātes vajadzībām pieskaita arī ar kokiem aizaugušās susinātās augsto purvu daļas (koku vidējais $h > 5\text{m}$), ja teritorija neatbilst biotopa 91D0* Purvaini meži minimālajiem kritērijiem, var tikt pieskaitītas arī augstā purva daļas, kurās agrāk iegūta gabalkūdra karjeros

Meži

- Lietussargsugas

Meži 9010*

- ▶ 9010* – 2 Daļēji atbilstoša veģetācija. Pirmajā koku stāvā tikai boreālajam mežam raksturīgās koku sugas, vai arī tās dominē, bet mazākumā ir platlapju sugu piemistrojums. Otrajā stāvā, pamežā un zemsedzē boreālo mežu sugu sajaukums ar platlapju mežu, invazīvām vai zālāju sugām. Daļa šo gadījumu var atbilst meža augšanas apstākļu tipam dižsils, daļa pagātnē var būt bijušas meža ganības, kas tagad pārkrūmojušās, daļa ir eitrofikācijas rezultātā pārkrūmojušies kādreizējie boreālie meži pilsētu vai ceļu tuvumā u.

Detalizēti aprakstīta kartēšana, izvēloties, kuru biotopu kartēt šajā variantā

Minēts 9050 un 91T0, kas patreiz tiek kartēti kā 9010

Paskaidrots, kas domāta ar variantiem «Nesenas meždegas» un «jaunāki meži, kas dabiski attīstījušies pēc meždegām»

Meži – 9020*

- platības, izplatības karte, sugas
- Apakštips – P uz aizaugušam lauks.zemēm platlapju zemēs (Gauja)
- Pie tipiskā varianta – var būt tikai viena platlapju suga (osis)
- Apdraudošie faktori – fragmentācija

Meži 9060

- ▶ Sugas, karte
- ▶ Apdraudošs faktors – kailcirtes (bija «plašas kailcirtes»)
- ▶ Ilustratīvais materiāls

Meži 9080*

- ▶ Sugas, izplatība, platības
- ▶ Pie veidošanās fāzes lielāks uzvērums uz to, ka biotopā sāk veidoties dabiskam mežam raksturīgās struktūras
- ▶ Negatīvās ietekmes – vairāk uzsvērts, ka visas cirtes, ne tikai kailcirtes

Meži 9160

- ▶ Papildināts biotopa nosaukums (Ozolu, liepu un skābaržu meži)
- ▶ Izplatības karte – neatspoguļo reālo situāciju
- ▶ 3.variants – kokaudzē dominē ozols, paaugā un 2.stāvā sastopamas egles, veģetācijā raksturīgas pavasara aspekta sugas, bet ir nozīmīga boreālo sugu klātbūtne (potenciālais 9050)
- ▶ Apdraudošie faktori – dabiskā sukcesija

Meži 9180*

- ▶ Lietussargsugas
- ▶ Platības karte
- ▶ Nogāzes ar pioniersugu (P, B, A), kam raksturīgs platlapju 2.stāvs un zemsedze

Meži 91 D0*

- ▶ Platības, sugas
- ▶ 5 m koku augstums un 20% slēgums

Meži 91E0*

- ▶ Biotopam ne vienmēr jābūt tieši saistītam ar pastāvīgām ūdenstecēm, atbilstoša veģetācija veidojas arī mijiedarbībā ar avoksnājiem, augstu gruntsūdens līmeni, sezonāli izžūstošām tērcēm u.tml..
- ▶ biotopam jābūt platlapju klases mežam uz slapjām augsnēm (nav obligāti tikai gar ūdenstecēm)
- ▶ Jābūt vismaz trim DMB struktūras pazīmēm, elementiem vai indikatorsugām (t.i. struktūras pazīme + elements + suga ≥ 3 vai 1 elements + 2 sugas = 3 u.tml..).
- ▶ Biotopā neiekļauj lauksaimniecības zemēs ieviesušos pionierfāzes mežus agrīnās sukcesijas stadijās

91 F0

- ▶ Biotops ir ekoloģiski līdzīgs biotopam 91 E0*
Aluviāli meži, kas dažkārt ir agrāka 91 F0
attīstības stadija
- ▶ Dažkārt sastopamas situācijas, kur biotops
91 F0 vēsturiski ir attīstījies no biotopa 6530*
Parkveida pļavas un ganības (9070 Meža
ganības) un ir jāizšķiras, kas konkrētajā
situācijā no dabas aizsardzības viedokļa ir
svarīgāk – vai ļaut turpināt attīstīties mežam
vai arī atjaunot parkveida ainavu.